

## **Připomínky veřejného ochránce práv**

### **k Věcnému záměru zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (zákon o přestupcích)**

#### **OBECNÉ PŘIPOMÍNKY:**

Předkládanou koncepci sjednocující dosavadní právní úpravu přestupků fyzických osob a tzv. jiných správních deliktů právnických osob a podnikajících fyzických osob v jednom právním předpisu, který by jednotně upravil podmínky vzniku odpovědnosti za správní delikt a procesní postupy v rámci správního trestání fyzických osob, právnických osob a podnikajících fyzických osob, obecně vítám. Dle mého názoru může navrhovaná úprava v některých případech napomoci zajištění průběhu a účelu řízení či lepší vynutitelnosti ukládaných povinností. Současně umožňuje správnímu orgánu pružněji reagovat na okolnosti konkrétního případu než stávající právní úprava.

#### **K části B) Návrh věcného řešení**

#### **KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY:**

##### **K bodu 2.1.2 – Osobní působnost**

Podporuji navrhované přenesení věcné působnosti k projednávání přestupků osob podléhajících vojenské kázeňské pravomoci a příslušníků bezpečnostního sboru, kterých se tyto osoby nedopustí při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s jejím výkonem, na obecné správní orgány. V rámci šetření jsem se opakovaně setkal s tím, že správní řízení vedená nadřízenými služebními funkcionáři pro přestupek mající znaky přestupku příslušníků bezpečnostních sborů zdaleka nedosahovaly standardů běžných u obecných správních orgánů. Tato skutečnost byla dle mého názoru dána vedle nesprávné aplikace hmotně právních a procesních pravidel rovněž nedostatky právní úpravy řízení o jednání majícího znaky přestupku v rámci zákona č. 361/2003 Sb.

**Tuto připomínku považuji za doporučující.**

##### **K bodu 2.1.4 – Zánik odpovědnosti za přestupek**

Navrhuji nahradit text „smrtí fyzické osoby, která přestupek spáchala“ textem „smrtí fyzické osoby podezřelé ze spáchání přestupku nebo obviněné z přestupku“. Stávající text dle mého názoru neodpovídá zásadě presumpce nevin. V této souvislosti rovněž navrhuji doplnit smrt podezřelého z přestupku jako důvod pro odložení věci (bod 2.2.10).

**Tuto připomínku považuji za zásadní.**

### **K bodu 2.1.4.1 Zánik odpovědnosti za přešupek uplynutím promlčecí doby**

Předně beru na vědomí terminologické upřesnění předkladatele (uvedené v textu návrhu věcného záměru zákona, str. 66), které dovysvětluje, že v případě použitého pojmu „*promlčecí lhůta*“ se de facto jedná o lhůtu prekluzivní. Daného termínu bylo dle předkladatele užito „*v souladu s běžně užívanou terminologií v trestním právu hmotném, v němž se také hovoří o promlčení trestní odpovědnosti (§ 34 a násl.)*“.

S ohledem na předejití možným výkladovým problémům při následné aplikaci právního předpisu, či jeho srozumitelnost, doporučuji výše uvedené „upřesnění“ promítnout i do textu návrhu zákona.

Dále navrhuji revidovat záměr prodloužení lhůt k projednání přešupků, resp. lhůt pro zánik odpovědnosti za přešupek uplynutím promlčecí doby. S ohledem na možnost prodloužení promlčecí doby v souvislosti s přerušením řízení totiž dochází k závažnému narušení právní jistoty přešupce o době, v níž má být přešupek projednán. Navrhuji stanovit pevnou lhůtu, v níž má být přešupek projednán. Podporuji navrhované určení počátku promlčecí doby. Současně se kloním ke stanovení prekluzivních lhůt (v duchu stávající právní úpravy) v trvání 12 - 18 měsíců u „běžných“ přešupků a maximálně 36 měsíců u zvlášt' závažných přešupků od doby jejich spáchání (se specifiky u pokračujícího a hromadného přešupku).

#### Odůvodnění:

Vnímám kritiku ze strany správních orgánů, že dosavadní lhůta k projednání přešupku, je s ohledem na zvyšující se nároky judikatury nedostatečná a motivuje obviněné k průtahům a činění obstrukčních úkonů. Na druhou stranu ale nemohu pominout, že v poslední době dochází k rozmachu automatizovaných odhalování přešupků za pomoci kamerových systémů a stejně tak k bující snaze o výběr pokut za přešupky spojené např. s parkováním, přičemž stát není schopen nabídnout alternativy. Dochází tedy k extrémnímu nárůstu počtu oznamovaných přešupků, které ale při konstantním počtu úředníků nemohou být za současné právní úpravy projednány. Pod zástěrkou odhalování přešupků a jejich zákonného potrestání zde spatřuji citelnou snahu o maximalizaci výběru pokut a tedy i tlak na změnu právní úpravy. Jelikož mám ale vážné výhrady k současné situaci a dohlednému vývoji v této oblasti (zejm. s ohledem na navrhované rozšíření pravomocí obecní policie), považuji současnou lhůtu pro zánik odpovědnosti za přešupek za svého druhu pojistku či autoregulační mechanismus, který vede k racionálnímu nakládání s časem úředníků i oznámeními o podezření z bagatelních přešupků. V tomto kontextu pak mám za to, že současný tlak na projednání věci ve lhůtě 12 měsíců je dostatečný. S ohledem na navrhované rozšíření přešupkové agendy a zvýšení její obtížnosti jsem s to u „běžných“ přešupků připustit prodloužení prekluzivní lhůty k jejich projednání z 12 na 18 měsíců a u zvlášt' závažných přešupků pak stanovit tuto lhůtu na 36 měsíců. Jsem přesvědčen, že zákonodárce by měl dát pachateli přešupku jasnou informaci, do kdy má být jeho jednání potrestáno. Navíc se pohybujeme v kategorii činů řádově méně společensky škodlivých, než u trestných činů, kdy z právní úpravy by tato odlišnost měla být zřejmá – tedy promlčecí doby by měly být též významně kratší, nežli v tzv. velkém trestním řízení.

**Tuto připomínku považuji za zásadní.**

### **K bodu 2.1.5.3 - Pokuta**

Navrhuji jednoznačné zákonné stanovení, aby pokuta uložená fyzické osobě, která před jejím zaplacením zemře, nebyla předmětem dědického řízení s ohledem na povahu pokuty jako sankce směřující vůči konkrétnímu pachateli.

**Tuto připomínku považuji za zásadní.**

### **K bodu 2.1.6.6 a 2.1.6.7 – Upuštění od uložení trestu, mimořádné snížení výměry pokuty a zákazu činnosti**

Zavedení těchto institutů doporučuji, neboť na základě nich může správní orgán pružněji reagovat na okolnosti daného případu či na tvrdosti zákona.

**Tuto připomínku považuji za doporučující.**

### **K bodu 2.2.12 - Příkaz**

Navrhuji v souvislosti s příkazem přejmout současnou zásadu zákazu změny rozhodnutí k horšímu dle § 87 odst. 4 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

**Tuto připomínku považuji za doporučující.**

### **K bodu 2.2.12 – Zvláštní druhy řízení**

Navrhuji upřednostnit Variantu II – blokové řízení před příkazovým blokem. Důvodem je zejména to, že rozdíly mezi blokovým řízením a příkazovým blokem jsou minimální a veřejnost je již na termín „bloková pokuta“ zvyklá, zná obecné rysy právní úpravy a změna by znamenala jen další snížení právního povědomí

**Tuto připomínku považuji za doporučující.**

V Brně dne 28. listopadu 2012

JUDr. Pavel Varvařovský  
veřejný ochránce práv